

Дзвінскі ўзгорак

Кроч на свой родны,
дзвінскі ўзгорак,
каб глядзець у будучую сінь

ГРАМАДСКА-ПАЛІТЫЧНАЯ ГАЗЕТА ВІЦЕБСКАГА РАЁНА, №10 (26)
ЛІПЕНЬ 2015 ГОДА

ЭКАНОМІКА

УМЕНЬШАЕТСЯ РЕАЛЬНАЯ ЗАРАБОТНАЯ ПЛАТА

Реальная заработная плата работников Витебской области (заработная плата, рассчитанная с учетом роста потребительских цен на товары и услуги) в январе-мае 2015 г. по сравнению с январем-маем 2014 г. уменьшилась на 4,1 %, в мае 2015 г. по сравнению с апрелем 2015 г. увеличилась на 2 %.

Номинальная начисленная среднемесячная заработная плата работников Витебской области в январе-мае 2015 г. составила 5 571,8 тыс. рублей, в том числе в мае 2015 г. составила 5 881,6 тыс. рублей, и увеличилась по сравнению с апрелем 2015 г. на 2,7 %, или на 156,9 тыс. рублей, сообщает сайт Главного статистического управления Витебской области.

В мае 2015 г. в промышленности средняя заработная плата составила 6 546,9 тыс. рублей, в строительстве – 6 820,7 тыс. рублей, на транспорте и в связи – 6 767,8 тыс. рублей, в сельском хозяйстве, охоте и лесном хозяйстве – 4 485,8 тыс. рублей, в образовании – 4 921,7 тыс. рублей, в том числе учителей – 6 421,1 тыс. рублей, профессорско-преподавательского состава – 7 414,4 тыс. рублей. Заработная плата работников здравоохранения и предоставления социальных услуг в мае 2015 г. сложилась в размере 5 132,1 тыс. рублей, в том числе в области здравоохранения – 5 417,7 тыс. рублей. Средняя заработная плата врачей составила 9 486,4 тыс. рублей, среднего медицинского персонала – 5 600,3 тыс. рублей.

Реальная заработная плата в мае 2015 г. по сравнению с маем 2014 г. увеличилась всего в двух районах Витебской области – в Браславском и Толочинском, в остальных уменьшение составило до 6%. Номинальная начисленная среднемесячная заработная плата во всех районах увеличилась и составила от 4,3 млн рублей в Браславском до 8,37 млн рублей в Новополоцке. Причём во всех районах (исключая Полоцкий) она не достигала 6 млн рублей. За 5 месяцев 2015 года номинальная начисленная заработная плата выросла примерно на 210-400 тыс рублей, в лидерах вновь Новополоцк – более 500 тыс рублей прибавки.

А.Адамов

ПАДАТКІ

НАЛОГ ДЛЯ АГРОУСАДЕБ БУДЕТ УВЕЛИЧЕН

Налог для владельцев агроусадеб будет дифференцирован, соответст-вующие изменения и дополнения планируется внести в указ №372. Об этом сообщили корреспонденту БЕЛТА в отделе информационно-разъяснительной работы Министерства по налогам и сборам.

Сейчас рассматривается вопрос об увеличении ставки сбора для владельцев агроусадеб, в настоящее время они платят одну базовую величину в год. По мнению МНС, размер ставки сбора должен быть увязан с размером доходов, полученных от оказания услуг в сфере агроэкотуризма. Вместе с тем у субъектов агроэкотуризма есть определенные преференции, которые закреплены указом №372, и повышение ставки не должно привести к снижению заинтересованности субъектов агроэкотуризма в развитии данной сферы.

МНС предлагает установить ставку сбора в размере одной базовой величины в месяц. "При этом сбор будет уплачиваться только за те месяцы, в которые фактически будет осуществляться такая деятельность", - подчеркнули специалисты.

Кроме того, рассматривается предложение разрешить увеличивать ставку сбора областным Советам депутатам. Предполагается, что размер ставки будет зависеть от того, какие услуги оказывают в усадьбе. Помимо этого, будет учитываться, сколько в агроусадьбе жилых комнат и где она находится - в сельской местности, поселке городского типа, городе районного подчинения, курортной зоне.

Проектом указа предлагается разрешить депутатам увеличивать сбор не более чем в 10 раз.

В Беларуси действует особый порядок деятельности субъектов в сфере агроэкотуризма. В частности, такая деятельность не является предпринимательской и не требует получения каких-либо лицензий, работать в сфере агроэкотуризма можно на основе заявительного принципа. С 2006 года ставка сбора для субъектов агроэкотуризма составляет одну базовую величину в год. С момента введения сбора его размер и порядок уплаты не изменялся.

Наталья Злотник
БЕЛТА

КАМУНАЛКА

У 2018 ГОДЗЕ – 100% АПЛАТЫ ПАСЛУГ ЖКГ

Мяркуецца, што ў 2016—2020 гадах узровень кампенсацыі насельніцтвам кошту жыллёва-камунальных паслуг будзе павышацца штогод.

Паводле інфармацыі БелаПАН, такія прапановы разглядаюцца ў межах падрыхтоўкі праграмы сацыяльна-эканамічнага развіцця краіны на бліжэйшыя пяць гадоў, якая павінна быць зацверджана сёлета на Усебеларускім народным сходзе.

Паводле ацэнак эканамічных улад, у 2015 годзе тарыфы насельніцтва пакрыюць прыкладна трэціну затрат, звязаных з аказаннем жыллёва-камунальных паслуг. Упершыню з 2016 года па 2018-ы штогод узровень кампенсацыі насельніцтвам затрат на аказанне такіх паслуг будзе павышацца прыкладна на 10% і дасягне 62,5% у канцы 2018-га.

Прадугледжваецца, што ў 2018 годзе насельніцтва будзе поўнасцю пакрываць кошт усіх жыллёва-камунальных паслуг за выключэннем цеплазабеспячэння.

Па цеплавой энергіі (ацяпленне і гарачае водазабеспячэнне) акупнасць затрат насельніцтвам плануецца давесці ў 2020 годзе да 30%, што прыкладна ўдвая вышэй за цяперашні ўзровень.

Разам з ростам тарыфаў на жыллёва-камунальныя паслугі ў новай пяцігодцы плануецца і рост тарыфаў на транспартныя паслугі. Мяркуецца, што ўзровень кампенсацыі насельніцтвам затрат на пасажырскія перавозкі ў Мінску вырасце з цяперашніх 50% да 75% у 2020 годзе.

На ліквідацыі бюджэтнага і перакрыжаванага субсідавання настойваюць міжнародныя фінансавыя арганізацыі, да якіх Беларусь звярнулася па новыя крэдыты. Яны лічаць непрымальнай цяперашнюю практыку, калі больш нізкія тарыфы на платныя паслугі для насельніцтва забяспечваюць за кошт устанаўлення больш высокіх тарыфаў для прадпрыемстваў і субсідый бюджэту.

Паводле ацэнак экспертаў, з улікам патрабаванняў крэдытораў павышэнне кошту платных паслуг у Беларусі ў 2016—2020 гадах вельмі верагоднае.

Пры гэтым эканамісты зазначаюць, што ў краіне пакуль не створаны адэкватныя механізмы сацыяльнай падтрымкі ўразлівых слаёў насельніцтва.

«Разам з павышэннем тарыфаў для насельніцтва павінны быць створаны механізмы для кампенсацыі фінансавых страт, якія панясуць уразлівыя слаі насельніцтва. Плюс да гэтага павінны быць максімальна зніжаны выдаткі ў сістэме ЖКГ, якія павышаюць кошт платных паслуг. Рэформа павінна прадугледжваць комплекс мер, тады яна будзе насіць цэласны характар», — мяркуе дырэктар Даследчага цэнтра ІПМ Аляксандр Чубрык.

Эксперты называюць некалькі сацыяльных груп, якія ў найбольшай ступені могуць пацярпець ад павышэння тарыфаў на жыллёва-камунальныя паслугі. «Пастаянны рост тарыфаў на такія паслугі можа стаць найбольш адчувальным для пенсіянераў, шматдзетных і няпоўных сем'яў. У такіх сем'ях колькасць занятых членаў сям'і аднося невялікая, ім цяжка атрымаць эфект ад маштабу і таму для іх павышэнне тарыфаў мае найбольшае значэнне», — зазначае эканаміст Глеб Шымановіч.

Нагадаем, згодна з дзеючым у Беларусі заканадаўствам, тэмпы росту тарыфаў на жыллёва-камунальныя паслугі вызначаюцца дзяржавай і рэгламентуюцца рашэннямі прэзідэнта. Згодна з указам № 550, прынятым у канцы 2013 года, штогод з 1 студзеня тарыфы на такія паслугі павышаюцца ў памеры, эквівалентным 5 далярам ЗША.

БелаПАН

КАНФЛІКТ

ЗНОЎ БУДЗЕ ГРАМАДСКАЕ АБМЕРКАВАННЕ

У садаводчым таварыстве «Суднабудаўнік», якое месціцца ў ваколлях вёскі Цяцёркі Віцебскага раёну, каля 130 лецішчаў. У траўні гэтага году ўладальнікі атрымалі афіцыйнае папярэджаньне, каб рыхтаваліся да зносу пабудоваў, бо іхныя ўчасткі ў выніку працы ГЭС будуць падтопленыя.

Начальнік управы па будаўніцтве ГЭС «Віцебскэнерга» Іван Пугачоў абвясціў, што у мінулым годзе грамадскае абмеркаванне прайшло неналежным чынам, і трэба яго праводзіць нанова. Адначасова, ён не гарантуе бяспеку тым дачнікам, якія застануцца пры сваіх пабудовах на “свой страх і рызыку”.

А тым часам, Таццяна Каратkевіч, якая ў пачатку месяца прыезджала ў садовае таварыства “Суднабудаўнік” падтрымаць стыхіныя пратэсты супраць зносу дачаў, абвесціла аб пачатку кампаніі па вылучэнні ў кандыдаты ў Прэзідэнты Рэспублікі Беларусь. Пачатак кампаніі прайшоў пад дэвізам “За мірныя перамены”. Глядзіце відэа. https://www.youtube.com/watch?v=mgunMzjPxaI

К.Адамаў

ТУРЫЗМ

ТК «ЛОСВИДО» ОБНОВЛЯЕТСЯ

Федерация профсоюзов Беларуси занялась модернизацией туристско-оздоровительного комплекса «Лосвидо», о чем сообщил его директор Петр Тимченко.

– Разработку ведет «Витебскжилпроект». Решили сделать здесь котельную, очистные сооружения, водонапорную башню, подвести газ, полностью отремонтировать жилой корпус, вместо снесенных дощатых строений поставить хорошие дома с гостиной, спальней, кухней и санузлами, где можно было бы отдыхать круглогодично, – рассказал Петр Борисович.

В жилом корпусе предусмотрены как бюджетные номера, так и люксовые, а также кафе, бар. Будут в «Лосвидо» оказывать некоторые оздоровительные услуги: массаж, ингаляции, возможно, появится и соляная комната.

Планируется сделать бассейн, сауну, небольшой spa-салон, а также площадку для кемпингов с туалетами и возможностью воспользоваться подведенной электроэнергией.

– Хотим для тренировок футбольной команды «Витебск» соорудить поле с искусственным покрытием и, может быть, одно с натуральным газоном, – добавил Петр Борисович.

В этом году своими силами в «Лосвидо» построили лыжную трассу для любителей, которая уже пользуется спросом у коллективов предприятий Витебщины.

На реконструкцию комплекса Федерация профсоюзов Беларуси планирует выделить около 37 млрд рублей. Первый этап работ уже начался. Кроме того, на 100 млн рублей заказаны лодки, катамараны, велосипеды.

– Чем больше услуг и развлечений мы будем предлагать, тем более востребованной станет наша турбаза, – отметил Петр Тимченко.

Елена Алимова
«Витебские вести»

ПАЖАР

В НОВКЕ ОГОНЬ УНИЧТОЖИЛ 240 ТОНН СЕНА

7 июля в 21:36 под Витебском произошел пожар в расположенном в деревне Новка сенохранилище.

На помощь экипажам, прибывшим на вызов, дополнительно было направлено еще восемь единиц спецтехники и 35 человек личного состава, а затем к месту происшествия прибыли трактор «Амкодор» с бочкой РЖТ-10 сельхозпредприятия.

В 50 метрах от места пожара по направлению ветра расположен телятник, где находилось 200 голов телят в возрасте 4-5 месяцев. Существовала угроза отравления телят продуктами горения, поэтому было принято решение эвакуировать животных в соседнее здание, сообщает пресс-служба МЧС.

Чтобы ликвидировать горение спасателям пришлось работать всю ночь, однако в результате пожара здание сенохранилища и 240 тонн сена были уничтожены.

Причина пожара и ущерб устанавливаются, в результате происшествия пострадавших нет. Основная рассматриваемая версия – самовозгорание сена.

НВН

ЗДАРЭННІ

ТРАВМА В МЕСТАХ МАССОВОГО ОТДЫХА

Как не проверяли многочисленные проверяющие места массового отдыха в Витебском районе и не делали сообщений, что всё в полном порядке, граждане умудряются получить травмы в много раз пройденных и проверенных на предмет безопасности местах.

Вот и около водохранилища Селюты, что около деревни Сокольники Витебского района старый бетонный причал не вызывал никаких замечаний у многочисленных проверяющих из множества ведомств. Но 6 июля нога 19-ти летней жительницы Витебска проскочила между бетонных плит и намертво застряла на уровне калена. Бетон это не дерево, тут без специальных инструментов никак не обойтись. Спасатели из МЧС своим специальным инструментом расширили пространство между бетонными плитами так, что застрявшая нога смогла свободно выйти из временного плена.

Приехавшая бригада скорой помощи сделала предварительный диагноз «ушиб коленного сустава» и увезла пострадавшую в больницу. Сделав все необходимые процедуры и перевязки и оказав необходимую помощь, девушку отпустили домой.

Посчитаем затраты от невнимательности к состоянию бетонного причала. Выезд за город бригады «скорой помощи», автомобиля спасателей МЧС, использование специального инструмента, работа врачей и медсестёр в больнице, испорченный отдых у девушки и её знакомых – значительная сумма в деньгах и невосполнимый психический ущерб у пострадавшей. Может проще было бы вовремя залить бетоном промежуток между бетонными плитами причала возле водохранилища Селюты и ничего из выше перечисленного не случилось бы? Риторический вопрос, который можно адресовать к местным властям.

К.Адамов

СЯМ'Я

НАЗНАЧИЛИ СЕМЕЙНЫЙ КАПИТАЛ

С января этого года в стране появился новый вид долгосрочной поддержки многодетных семей — семейный капитал, который направлен на стимулирование рождаемости второго и последующих детей. За январь-июнь за таким назначением в Витебском районе обратились семь семей.

О порядке назначения семейного капитала и распоряжения безналичными денежными средствами в размере 10 тысяч долларов наш разговор с заместителем начальника управления по труду, занятости и социальной защите райисполкома Еленой Станкевич.

— Елена Геннадьевна, какая категория граждан имеет право на назначение семейного капитала?

— Право на назначение семейного капитала имеют граждане Беларуси, постоянно проживающие в республике: мать (мачеха) в полной семье, родитель в неполной семье, усыновитель (удочеритель) при рождении, усыновлении (удочерении) третьего или последующих детей в период с 1 января этого года по 31 декабря 2019 года, если с учетом родившегося, усыновленного (удочеренного) ребенка (детей) в семье воспитываются не менее трех детей в возрасте до 18 лет. При этом дата рождения ребенка должна быть не ранее 1 января 2015 года (рожденные в декабре в эту программу не попадают). Если в полной семье мать (мачеха) не имеет права на назначение семейного капитала, то такое право предоставляется отцу (отчиму) при соблюдении остальных условий.

— Каков порядок назначения?

— Гражданину, имеющему право на такой вид поддержки, следует обращаться лично или через своего представителя в местный исполнительный и распорядительный орган в соответствии с регистрацией по месту жительства с заявлением о назначении семейного капитала. Определен перечень документов, которые предоставляются одновременно с заявлением. Местным исполнительным и распорядительным органом в течение пяти дней со дня поступления заявления запрашивается справка о месте жительства и составе семьи или копия лицевого счета, выдаваемые организациями, осуществляющими эксплуатацию жилищного фонда или предоставляющими жилищно-коммунальные услуги. Также запрашивается информация в отношении детей, учитываемых в составе семьи, о лишении родительских прав, об отмене усыновления (удочерения), отобрании ребенка из семьи, отказе от ребенка, установлении над ребенком опеки (попечительства) и иные документы, необходимые для принятия решения.

Решение о назначении или отказе в назначении семейного капитала оформляется в двух экземплярах, один из которых выдается гражданину. О принятом решении его уведомляют в течение пяти дней.

— Дальнейший алгоритм действий гражданина, которому назначен семейный капитал.

— В течение шести месяцев со дня принятия решения о назначении семейного капитала необходимо обратиться в подразделение ОАО «АСБ Беларусбанк» по месту назначения семейного капитала с заявлением об открытии депозитного счета «Семейный капитал». Одновременно с заявлением представляются документ, удостоверяющий личность; решение о назначении семейного капитала; выписка из решения местного исполнительного и распорядительного органа о внесении изменения в решение о назначении семейного капитала (в случае внесения такого изменения).

Подразделение ОАО «АСБ Беларусбанк» открывает депозитный счет в день подачи гражданином заявления со всеми необходимыми документами. Перевод средств из республиканского бюджета осуществляется в долларах США.

— Елена Геннадьевна, можно ли досрочно распорядиться средствами семейного капитала? В каких случаях?

— Можно. В целях получения членом (членами) семьи платных медицинских услуг, оказываемых организациями здравоохранения, гражданин, которому назначен семейный капитал, лично или через своего представителя подает заявление о досрочном распоряжении средствами. Если гражданин, которому назначен семейный капитал, не относится к членам семьи, имеющим право на распоряжение средствами семейного капитала, и в других случаях, когда обращение такого гражданина невозможно, заявление о досрочном распоряжении средствами семейного капитала подается одним из совершеннолетних членов семьи или законным представителем несовершеннолетнего члена семьи.

Средства семейного капитала перечисляются в белорусских рублях по официальному курсу белорусского рубля к доллару США, установленному Национальным банком на день их перечисления.

Средства семейного капитала не наследуются, освобождаются от подоходного налога с физических лиц, на них не может быть обращено взыскание. Изменение количественного состава семьи после назначения семейного капитала на его размер не влияет. Средства семейного капитала, в отношении которых граждане не обратились с заявлением о распоряжении ими в течение 3 лет после исполнения ребенку 18 лет, подлежат возврату в доход республиканского бюджета.

За дополнительной информацией граждане могут обратиться в управление по труду, занятости и социальной защите райисполкома. Телефоны для справок: 35-90-85, 65-02-84.

По информации Территориального центра социального обслуживания населения Витебского района, на учете состоят 312 семей, воспитывающих трех и более несовершеннолетних детей. В 2015 году статус многодетной семьи подтвердили 32 семьи.

Татьяна Диканова
"Жыццё Прыдзвіння"

АБ'ЯВА

Каб атрымліваць кожны нумар газеты "Дзвінскі Ўзгорак" паведаміце рэдакцыі аб гэтым. Калі не жадаеце атрымліваць газету, то патэдэфануйце.

Калі парушаны вашы правы спажыўца, працаўніка, то даем эфектыўныя парады па абароне права і пошуку бясплатных юрыстаў. Звяртайцеся на адрас газеты "Дзвінскі Ўзгорак".

Наша газета стала размяшчацца на партале http://kamunikat.org, дзе зацікаўленыя грамадзяне могуць яе спампаваць яшчэ да з'яўлення газеты на паперы.

АНАЛІТЫКА

КТО ПОБЕДИТ НА ВЫБОРАХ ПОСЛЕ ЛУКАШЕНКО?

Александр Лукашенко получил Беларусь 21 год назад, когда 10 июля 1994 года победил во втором туре тогдашнего премьера Вячеслава Кебича.

А между первым и вторым турами номенклатура, почуяв, что старый хозяин спекся, спешила переметнуться в лагерь будущего триумфатора. Кебичу, кстати, советовали под каким-нибудь предлогом отменить второй тур, но чрезвычайный сценарий не был пущен в ход.

Нынешний же хозяин Беларуси в вопросе сохранения своей власти, судя по его же высказываниям, мягкотелости не допустит. Так что разговоры некоторых обозревателей о вероятности второго тура на предстоящих 11 октября выборах (мол, чтобы блеснуть перед Европой видимостью конкуренции) мне лично представляются абсолютно неубедительными. Не тот человек Лукашенко, чтобы играть в такие опасные, глупые игрушки.

Другое дело, что и железные правители не вечны. И если исход той президентской кампании, что разворачивается сейчас, многим представляется фатальным — не видно факторов, которые помешали бы действующему президенту, будучи во здравии, оформить себе пятый срок, то вот исход первых выборов после Лукашенко для думающего человека не столь очевиден.

Система никуда не денется

В классической оппозиционной парадигме на смену нынешнему авторитарному режиму как бы автоматом (ну, народ же истомился под игом) приходит власть демократов-рыночников-европейцев.

Поэтому-де главное — бороться за свободные, справедливые выборы. А значит — прежде всего против нынешнего авторитарного правителя, создавшего по-своему совершенный механизм «элегантных» побед.

Но кто вам сказал, что выборы после Лукашенко непременно окажутся свободными? Ведь останется созданная им система. Останется у рычагов власти вертикаль, в том числе силовики. И что, они безвольно уступят эти рычаги тем, кто начнет чистки и люстрацию?

Другое дело, что ныне кажущаяся монолитной вертикаль на самом деле состоит из разных групп интересов. И вот между ними вероятна ожесточенная схватка за право поставить у руля государства своего человека.

Впрочем, схватка будет, скорее всего, молниеносной. В частности, с учетом того, что иначе, как в том анекдоте, придет лесник и всех разгонит. Москва ведь, памятуя украинский опыт, наверняка будет жестко мониторить развитие сюжета после Лукашенко.

В итоге велика вероятность того, что на выборах в новой исторической ситуации какой-то из номенклатурных кланов, захватив инициативу, постарается создать зеленую улицу для своего кандидата. При этом будут даны закулисные гарантии Кремлю: не волнуйтесь, Беларусь никуда не уйдет!

Короче, выборы, которые мы тут пытаемся смоделировать, с большой долей вероятности окажутся под жестким контролем как здешних близких к кормилу элит, так и Москвы.

«Режим консолидирован не столько фигурой лидера, сколько общностью интересов», — отметил в комментарии для Naviny.by эксперт НИСЭПИ Сергей Николюк. По его словам, электоральные авторитарные режимы не для того строятся, чтобы проигрывать на выборах — их можно сбросить только революцией.

От себя добавлю, что те же опросы НИСЭПИ показывают: настроя на революцию в нашем обществе нет. В периоды усугубления экономической ситуации белорусы в принципе пока не рвались на баррикады, напротив — старались держаться за рабочее место. В итоге, например, попытки оппозиции организовать народные сходы осенью гиперинфляционного 2011 года провалились.

События же на Украине только усилили среди белорусских обывателей страх перед революцией. К тому же в ситуации временного управления страной после ухода первого президента на каждом углу, не сомневайтесь, будут стоять БТРы.

Чего хотят белорусы?

Но даже если представить, что по-какой-то непонятной причине вожжи будут ослаблены и первые выборы второго президента окажутся более-менее конкурентными, то кто вам сказал, что нынешние политические противники режима возьмут верх?

Они-то и сейчас, когда биполярность внутренней политики просто требует собрать все силы в кулак, не в состоянии между собой договориться, выдвинуть единого кандидата. Что уж говорить о ситуации, когда покажется, что жар-птицу власти можно ухватить за хвост в одиночку!

Здесь вспоминается еще раз сюжет выборов 1994 года, когда те, кого называли демократами (Станислав Шушкевич, Зенон Пазьняк, сошедший с дистанции Геннадий Карпенко) попытались бороться за власть порознь. Я прекрасно помню, как мои знакомые, люди прогрессивных взглядов, разделившись на приверженцев Шушкевича и Пазьняка, жестко полемизировали между собой. Так же был разорван весь демократический электорат. Кто в итоге оказался на коне, все вы хорошо знаете.

Но сделаем еще одно допущение: на выборах после Лукашенко оппозиция, вдруг осознав историчность момента, консолидируется, выдвигает сильного кандидата — рыночника, поборника прав человека, европейца и пр.

Вы уверены, что его лозунги реформ (ясен пень, понуждающих к лишениям) окажутся более убедительными (особенно если уровень жизни и так упадет ниже плинтуса), нежели программа того, кто пообещает стать новым батькой — более щедрым и мягким, умеющим договориться с Москвой о коврижках и при этом не пишущим чересчур крутых указов?

Независимая социология (НИСЭПИ, BISS) показывает, что среди белорусов сильны патернализм, ориентация на «русский мир». Большинство вроде как и за перемены, но не хочет терпеть ради этого тяготы, то есть может выбрать новую сильную руку или, по крайней мере, предпочтет радикальному трибуну «крепкого хозяйственника».

Как видите, даже при ряде маловероятных допущений перспектива, что после эпохи первого президента к власти придет адепт демократии, рынка и европейского выбора, более чем туманна.

Проклятие патернализма

«Смена власти — это не финиш, а только старт, шанс построить другую Беларусь», — подчеркивает Николюк.

Он приводит пример Украины, где было уже два Майдана, причем первый оказался мирным триумфом противников прежней авторитарной власти — казалось бы, чего еще желать? Но решительных реформ, активного строительства новой Украины не видно и сегодня, причем не только из-за войны, считает собеседник Naviny.by.

По словам Николюка, и для Беларуси проблема заключается отнюдь не только в отстранении Лукашенко. «В белорусском обществе очень много тех, кто способен жить лишь в условиях государственной опеки», — говорит эксперт.

Он подчеркивает: в обществе должны быть силы, способные построить другую, более передовую систему. Причем речь идет не сугубо о раздаче министерских портфелей иным персонам, но и о готовности социума в целом.

Вот в этом направлении, считает Николюк, и следует прежде всего работать тем, кто хочет изменить систему в Беларуси. В том числе и пытаясь наладить контакт с частью правящей элиты, поскольку своего потенциала для обеспечения кардинальных перемен в стране нынешней оппозиции явно недостает.

Александр Класковский

***Читать полностью:* naviny.by**

НАЗІРАННЕ

ІНІЦЫЯТЫВА "ПРАВА ВЫБАРУ - 2015" ПАЧАЛА НАЗІРАННЕ

Ініцыятыва "Правы ВЫБАРЫ - 2015" пачала кампанію назірання за выбарамі. Пра гэтя было абвешчана 1 ліпеня на Прэс-канферэнцыі

Кан'юнктура цяпер - "вельмі спрыяльная для беларускага рэжыму", заявіў на прэс-канферэнцыі першы намеснік руху "За Свабоду" Юрась Губарэвіч. "Адсутнічае адзіны кандыдат, - сказаў ён. - Але беларускаму рэжыму важна паказаць, што выбары прайшлі без парушэнняў і фальсіфікацый. На гэта будуць кінуты ўсе сілы і сродкі. Незалежныя назіральнікі патрэбныя для таго, каб зафіксаваць і паказаць парушэнне, калі яны будуць".

У ініцыятыву ўваходзяць восем арганізацый: Беларуская сацыял-дэмакратычная партыя (Грамада), аргкамітэт па стварэнні партыі "Беларуская хрысціянская дэмакратыя", руху "Гавары праўду" і "За Свабоду", Партыя БНФ, Беларуская партыя "Зялёныя", прафсаюз РЭП, аргкамітэт Партыі свабоды і прагрэсу.

"Мы вельмі сур'ёзна падыходзім да гэтай кампаніі, - сказаў старшыня Партыі БНФ Аляксей Янукевіч. - Так як мы ідзем на выбары са сваім кандыдатам (партыя падтрымлівае Таццяну Караткевіч), то для нас гэта не проста кампанія назірання, але і адстойвання тых галасоў, якія будуць аддадзены за нашага кандыдата ".

Сустаршыня оргкомитата па стварэнні партыі "Беларуская хрысціянская дэмакратыя" Віталя Рымашэўскі падкрэсліў, што адным з самых важных момантаў назірання за выбарамі будзе фіксацыя яўкі. "Сёння працэс фальсіфікацыі выбараў гэта не толькі Лідзія Ярмошына. Дзейнічае цэлая армія фальсіфікатараў. Члены выбарчых камісіі і нібыта незалежныя назіральнікі ад праўладных арганізацый - каля 80 тысяч чалавек. Наша задача максімум, каб столькі ж адказных і сумленных грамадзян прынялі ўдзел у назіранні, каб яны бачылі, як улада фальсіфікуе галасаванне ".

Адзін з нацыянальных каардынатараў кампаніі "Права выбары - 2015" Дзяніс Садоўскі падкрэсліў, што сваёй галоўнай мэтай кампанія ставіць прадухіленне парушэнняў заканадаўства на ўсіх этапах выбарчай кампаніі ў Беларусі. Ён адзначыў, што па ўсіх зафіксаваным фактах парушэнняў назіральнікі кампаніі будуць адразу ж падаваць скаргі. Акрамя таго, плануецца публікаваць справаздачы па асноўных этапах выбарчага працэсу (фарміраванне выбарчых камісій, збор подпісаў і рэгістрацыя кандыдатаў, агітацыя, датэрміновае галасаванне, дзень выбараў).

"Касцяк кампаніі будуць партыйныя актывісты, але мы плануем прыцягнуць да назірання і іншых людзей, - сказаў Садоўскі. -" Права выбару - 2015 " не падтрымлівае ні аднаго кандыдата. Наша задача - сабраць факты парушэнняў".

На пытанне, ці прапаноўвалі прадстаўнікі "Права выбару - 2015" аб'яднацца для назірання за выбарамі камандам старшыні Аб'яднанай грамадзянскай партыі Анатоля Лябедзькі і старшыні партыі "Справядлівы свет" Сяргея Калякіна, Юрась Губарэвіч паведаміў, што такія прапановы былі, але дамовіцца не атрымалася. "Пасля этапу збору подпісаў у выпадку, калі каманды Лябедзька і Калякіна вызваляцца, зноў прапануем ім аб'яднацца", - адзначыў Янукевіч.

"Беларускі партызан"

ГАЛОЎНАЯ ПАДЗЕЯ

ШТО АГУЛЬНАГА Ў БЕЛАРУСІ З ГРЭЦЫЯЙ?

У Грэцыі працавала мадэль «беларускага эканамічнага цуду», і працавала даволі працяглы час. Як і Беларусь, грэкі не збіраліся праводзіць структурныя рэформы, на якія выдаваліся грошы, а працягвалі жыць на шырокую нагу.

Увесь мінулы тыдзень прайшоў «пад знакам Грэцыі». Краіна на рэферэндуме адмовілася выплачваць выдадзеныя ёй раней пазыкі. У сувязі з гэтым у ЕС паўстала пытанне, што рабіць з грэкамі далей: ці павінна такая краіна быць у ЕС.

Чаму Грэцыя назапасіла такія даўгі перад знешнімі крэдыторамі? Як ні дзіўна, у Грэцыі працавала мадэль «беларускага эканамічнага цуду», і працавала даволі працяглы час. Грэцыя ўступіла ў еўразону ў 1 студзеня 2001 года. Разам з гэтым яна атрымала доступ да лёгкіх крэдытных рэсурсаў. Але гэтыя крэдыты краіна накіроўвала не на развіццё, а на добрае жыццё. За чужы кошт там пабудавалі «сацыяльна арыентаваную дзяржаву».

У краіне хапала кур'ёзных надбавак і субсыдый. Напрыклад, ніхто не кантраляваў медыцынскія ільготы. У выніку з'явілася шмат «невідушчых», якія атрымлівалі грошы за інваліднасць па зроку, і ў той жа час працавалі таксістамі. Некаторыя дзяржаўныя ўстановы ўсталявалі надбаўку службачым за тое, што яны своечасова прыходзяць на працу! А ў некаторых дзяржустановах надбаўка давалася тым, хто самастойна рабіў ксеракопію дакументаў.

Пераезд чыноўніка з паверха на паверх у будынку аплачваўся як паўнавартасны пераезд у іншы будынак — з транспартнымі выдаткамі і аплатай грузчыкаў. Больш за тое, чыноўніку яшчэ і даплачвалі за няўручнасці!

Зразумела, у такой краіне, калі грошы можна атрымаць з паветра, нармальна ніхто не працаваў. Мой знаёмы ў адпачынку ў Грэцыі паехаў на экскурсію, і ў іх зламаўся аўтобус. Справа была пад вечар, і людзям хацелася ў гатэль. Новага аўтобуса чакаць было паўтары гадзіны, і таму турысты выклікалі таксоўкі. На шматлікія выклікі прыехала адна (!) машына, грэк-кіроўца пaглядзеў на турыстаў, нешта сабе пад нос прабурчэў, развярнуўся, і з'ехаў. Без кліентаў, пусты! На пытанне турыстаў, «што гэта было?» перакладчык сказаў: «Вы яму не спадабаліся».

Прыкладна так і працавала ўся краіна. Навошта працаваць, калі ўсё дадуць «за так»?

Гэтая сацыяльная халява магла скончыцца ў 2008 годзе, калі грымнуў сусветны эканамічны крызіс. Грэцыя апынулася ў першых яго шэрагах і ўзвыла: «Дайце грошай!»

Добранькія МВФ разам з Еўрасаюзам далі грошы — гады чатыры таму Еўрапейскі банк і МВФ на мадэрнізацыю інфраструктуры і структурныя рэформы ў эканоміцы далі краіне ў агульным 240 мільярдаў еўра. Памятаеце, Аляксандр Лукашэнка неаднаразова казаў, што калі б Беларусі далі хаця б палову «грэчаскіх крэдытаў», то ў нас была б не краіна, а цукерка?

Добра, што не далі, а тое б і мы зараз былі ў сітуацыі Грэцыі. Таму што, як і Беларусь, грэкі не збіраліся праводзіць тыя самыя «структурныя рэформы», на якія выдаваліся грошы, а працягвалі жыць на шырокую нагу. Калі ж надышоў час гэтыя грошы аддаваць, краіна апынулася банкрутам. Знешні доўг Грэцыі складае каля 350 мільярдаў еўра, альбо 185% ВУП.

У чым розніца і падабенства Беларусі і Грэцыі? Падабенства ў тым, што і там, і там выбудаваная «сацыяльная дзяржава» на чужыя грошы. Праз расійскія датацыі і «нафтавы афшор», «газ у абмен на пацалункі» ды іншыя прывілеі Беларусь здолела часова стварыць «сацыяльную дзяржаву для народа». Але ўсё добрае калі-небудзь заканчваецца, скончыўся і гэты ільготны перыяд. А Беларусь, як і Грэцыя, не выконвала ўмовы крэдытавання. Напрыклад, узяты на «структурныя рэформы» крэдыт stand-by у МВФ у 2009 годзе пайшоў на «подкуп выбарцаў». За ім грымнуў крызіс 2011 года, і Беларусь узяла новы крэдыт у Антыкрызіснага фонду ЕўрАзЭС пад абавязальніцтва прыватызаваць дзяржмаёмасці на $2,5 мільярда штогод. І гэтыя абяцанкі засталіся не выкананымі.

Розніца паміж Беларуссю і Грэцыяй у тым, што мы пакуль спраўна сплачваем сваю запазычанасць. З крэдытам МВФ 2009 года мы ўжо разлічыліся, хоць і з цяжкасцю. З гэтага вынікае нашая надзея ўзяць грошы ў МВФ яшчэ раз — з 15 ліпеня эксперты фонду будуць працаваць у сінявокай, каб ацаніць мэтазгоднасць выдзялення новых грошай. А вось з крэдытам АКФ ЕўрАзЭс праблема — яго давядзецца рэструктурызаваць. Тым больш, што праваправераемнік гэтага фонду — Еўразійскі фонд стабілізацыі і развіцця — пакуль што не ўзгадніў з уладамі сінявокай новага стабілізацыйнага крэдыту Мінску.

Розніца яшчэ і ў тым, што беларусы звыклі зацягваць паясы — у нас няма такой колькасці ільготаў насельніцтву, як у Грэцыі. Але наўрад ці можна сказаць, што ў нас няма і неабгрунтаваных затратаў.

І яшчэ пра пазыкі. Валавы знешні доўг Беларусі на 1 студзеня 2015 года склаў 40 мільярдаў 61 мільён 400 тысяч долараў ЗША, або 52,8% ВУП. Альбо $4 225,4 на душу насельніцтва, уключаючы немаўлят і пенсіянераў. Між тым, мы працягваем дамагацца новых крэдытаў, і зусім не гатовыя пачынаць тыя самыя структурныя рэформы ў эканоміцы.

Па сутнасці, пытанне толькі адно: як доўга працягне краіна без рэформаў? Бо без іх «грэчаскі сцэнар» — толькі справа часу.

Сяргей Пульша
"Новы час"

ПРАТЭСТНЫ РУХ

АРМЕНІЯ: ЭЛЕКТРАМАЙДАН І АПАЗІЦЫЯ

Як акцыі супраць падвышэння коштаў на электраэнергію ў Арменіі сталі пратэстам супраць дзеючай улады? Пра гэта НЧ расказвае сябра апазіцыйнага Армянскага нацыянальнага кангрэсу Арменак Давлацян.

— Што ўяўляла сабой армянская апазіцыя напярэдадні Электрамайдана, як яшчэ называюць гэты пратэст?

— Галоўным чынам дзейнасць апазіцыі будавалася вакол яе парламенцкай групы. У парламенце ёсць група з сямі дэпутатаў, якія ўваходзяць у кааліцыю «Армянскі нацыянальны кангрэс» (АНК). Праўда, сам АНК таксама не вельмі аднародны. Адзінае, што аб'ядноўвае яго сяброў, — намаганне не дапусціць росту аўтарытарызму прэзідэнта Сержа Саргсяна. Адсюль, напэўна, і адсутнасць адзінай пазіцыі адносна Электрамайдана. Некаторыя з партый — суб'ектаў АНК спрабавалі палітызаваць пратэсты. Іншыя лічылі, што сацыяльна-эканамічныя патрабаванні больш актуальныя. Справа ў тым, што сярод моладзі адчуваецца стомленасць ад партый, і непартыйны характар акцыі на Баграмяна дапамагаў уцягнуць шмат простых людзей у палітычны працэс.

— Які сацыялагічны партрэт сярэднестатыстычнага ўдзельніка Электрамайдану?

— Ядро маніфестантаў складае моладзь, пачынаючы з 16 гадоў. Сярэдні ўзрост актывістаў — 25–30 гадоў. Па сутнасці, гэта першы ў армянскай гісторыі калектыўны выступ, абсалютная большасць удзельнікаў якога не фармавалася як асобы ў СССР. Незвычайна было пабачыць на вуліцах раней даволі апалітычных хлопцаў са спальных кварталаў, якія сапраўды жывуць вельмі кепска. Юнакі са спальных кварталаў прынеслі нешта новае ў тактыку пратэстоўцаў. Нашы паліцэйскія мелі вопыт разгону грамадзянскіх акцый, аднак упершыню сутыкнуліся з «нахабнай» вулічнай блакадай цэнтру. Праўда, каардынацыю акцыі ўзялі на сябе маладыя людзі з добрай адукацыяй. Шмат хто з іх вучыўся за мяжой, меў уяўленне пра ролю прэсы, прававыя межы паліцэйскіх і г.д.

— Ці далі пратэсты новыя твары апазіцыі?

— Так. З'явілася шмат новых людзей. Напрыклад, Вагінак Шушанян, адзін з лідараў ініцыятывы «Не рабунку!». Аднак казаць пра палітычную кар'еру Вагінака Шушаняна і іншых лідараў Электрамайдану яшчэ рана.

— Расійская прэса ў час кульмінацыі пратэстаў пераконвала аўдыторыю, што Майдан у Арменіі немагчымы з-за праблемы Карабаху. Маўляў, армяне не пойдуць на эскалацыю, баючыся за сваю мяжу з Азербайджанам.

— Я ўжо казаў, што ў 2008 годзе ў Ерэване былі больш маштабныя пратэсты, чым зараз, аднак карабахская праблема пры гэтым не гуляла асаблівай ролі. Аднак, безумоўна, тэма Карабаху часткова стрымлівае апазіцыю. Гэтым карыстаецца і Масква. Тое, што яна на днях выказала гатоўнасць прадаць Арменіі ракетны комплекс «Іскандэр», было вельмі пазітыўна ўспрынята ў армянскім грамадстве.

— Апазіцыя паспрабавала перафарматаваць пратэст, аб'явіўшы ўладам ультыматум і заявіўшы пра смеццевую акцыю «Крок наперад». Пасля гэтага паліцыя разагнала авангард маніфестантаў. Якая будучыня ў пратэсту цяпер?

— Усіх затрыманых падчас разгону ўвечары выпусцілі, і зараз ідуць кансультацыі, што рабіць далей. У цэлым, улада перахапіла ініцыятыву ў радыкальных груп, якія спрабавалі накіраваць сацыяльны пратэст у палітычнае рэчышча. Але казаць пра тое, што ўсё скончылася, на мой погляд, заўчасна. Думаю, абвастрэнне сітуацыі цяпер трэба чакаць наступнай вясной, калі ўлады пачнуць мяняць канстытуцыю. Зараз у Саргсяна заканчваецца другі прэзідэнцкі тэрмін. Больш абірацца ён не мае права. Таму ў адміністрацыі рыхтуюць праект пераходу з прэзідэнцкай да парламенцкай рэспублікі. Гэта дазволіць Саргсяну ў статусе прэм'ера па-сутнасці застацца кіраўніком краіны, прычым на неабмежаваную колькасць кадэнцый. Думаю, трэба чакаць рэакцыі грамадства, і самае галоўнае, што гэты пратэст будзе больш палітызаваны.

Алег Новікаў
"Новы час"

ПАЛІТВЯЗНІ

САВЕЦКІЯ МЕТАДЫ

Шэсць палітычных вязняў застаюцца за кратамі ў Беларусі, сярод іх – экс-кандыдат у прэзідэнты на выбарах 2010 году Мікалай Статкевіч.

Шэраг дэмакратычных структураў аб'ядналіся вакол ініцыятывы вылучэння Статкевіча і на сёлетніх выбарах. Гэта мае стаць праявай салідарнасці і прыцягнуць увагу грамадства да праблемы палітвязняў, на якіх па-ранейшаму ў месцах зняволення аказваецца ціск. Днямі стала вядома, што да Мікалая Дзядка, які адбывае пакаранне ў калоніі №9 у Горках, не пусцілі адваката. У сакавіку Мікалай павінен быў выйсці на волю пасля 4,5 гадоў зняволення, але яго прысудзілі яшчэ да аднаго году зняволення ў калоніі строгага рэжыму, – прыгадвае праваабаронца Алесь Бяляцкі:

- Прычым дадалі подла – за тры дні да сканчэння тэрміну. Ён атрымаў яшчэ дадатковы год. Гэта абсалютна савецкія прыёмы. Яны так рабілі з савецкімі дысідэнтамі. Як распавядаў Міхась Кукабака, калі ён сядзеў і яму заставаўся тыдзень да сканчэння тэрміну, чарговы суд, тады тры гады давалі, зараз у нас сістэма постсавецкая – чалавек адпаведна атрымлівае год, ужо не тры, але гэта можа цягнуцца бясконца.

Прыгадаем, што пачаткова ўжо 26 гадовы Мікалай Дзядок адбыў 4,5 гады зняволення за нібыта хуліганскія дзеянні ў дачыненні да афіцыйных будынкаў і павінен быў выйсці на волю 3-га сакавіка 2015 году.

spring96.org/be/news/78167

Заснавальнік і рэдактар: Смолікаў Канстанцін Эдуардавіч

Адрас рэдакцыі: г. Віцебск, вул. 1-я Сененская д.5,
Тэл. +375-29-218-98-38, e-mail: kas_vit@tut.by
Газета выдаецца з лютага 2014 г.

Падпісана да друку 15.07.2015 у 16.40
Наклад: 290 асобнікаў.
Выдаецца адзін-два разы на месяц на беларускай і расійскай мовах.

Рэдакцыя можа друкаваць артыкулы дзеля палемікі, не падзяляючы пазіцыі аўтараў.
Друкуецца пры падтрымцы аднадумцаў.
Распаўсюджваецца бясплатна дабраахвотнікамі.